

Předprofesní a profesní příprava a poradenství

Předprofesní a profesní poradenství

- **Předprofesní poradenství** – předchází profesní přípravě, poradenství na ZŠ
- **Profesní poradenství** – poradenství během samotné přípravy studenta na budoucí povolání, poradenství na SŠ, SOŠ, OU, SOU

Co může profesní poradenství nabídnout	Co nemůže profesní poradenství nabídnout
<ul style="list-style-type: none"> • poznatky o profesích a světu práce • uvědomění si svých zájmů, schopností, přání... • pomoc při volbě povolání • zprostředkování strategií řešení problémů • zorientování se v nabídce zaměstnání • pochopení různých alternativ • poradenství • podpora zájmů • rozvoj osobnosti podporou:<ul style="list-style-type: none"> ○ sebevědomí ○ schopnosti rozhodovat se ○ sociálních kompetencí	<ul style="list-style-type: none"> • detailní informace o všech profesích • zprostředkování nabídky volných míst • řízení volby povolání • pouhé testování zájmů a schopností • změnu osobnosti • přípravu a volbu profese na poslední chvíli (v 9. ročníku)

Obr. č. 13: Profesní poradenství, Gstettenbauer (1996)

Přechod škola-povolání

- Období přechodu mezi školou a povoláním zahrnuje tři dimenze:
  - PROCES – ve smyslu přípravného období na zaměstnání
  - TRANSFER – přechod z jedné vzdělávací úrovně na další
  - ZMĚNA – jak ve smyslu osobních, tak profesionálních situací

Problémové oblasti v profesní přípravě jedinců s SVP

- Předprofesní a profesní příprava probíhá v segregovaném prostředí, není komplexní
- Podceňování schopností a dovedností žáků s SVP
- Neschopnost používat kompenzační pomůcky
- Nedostatečné kompetence pro zvládnutí samostatného života (profesního i osobního)
- Malá propojenost ve spolupráci v oblastech:

škola-rodíče, škola-škola, škola-potenciální zaměstnavatelé, mezi odborníky samotnými

Vytvoření adekvátního individuálního vzdělávacího plánu

- **Individuální vzdělávací plán (IVP)** je dokumentem, který je vytvářen v případě potřeby zejména pro individuálně integrovaného žáka a je součástí jeho dokumentace (vyhláška 73/2005 Sb. §6). Obsahově řeší IVP proces edukace, osobnostní a sociální aspekty v něm nehrají velkou roli. Celá dokumentace žáka/studenta by měla dokumentovat jeho schopnosti, student sám je aktivní součástí spolupracující sítě osob, které IVP a jeho dokumentaci vytvářejí. Aby byla dokumentace žáka/studenta co nejvíce využitelná, je nutná pravidelná evaluace, do které zahrnujeme také žáka/studenta formou sebeevaluace, což zvyšuje jeho zodpovědnost v procesu vzdělávání a přípravy na povolání (Soriano, 2002).
- **Individual Transition Plan/ Individueller Transition Plan (ITP) - Individuální plán přechodu** – zohledňuje studentova přání, schopnosti a dovednosti, možné získané kvalifikace, pracovní možnosti. Tento plán nastiňuje průběh zvoleného vzdělávání, krátkodobé i dlouhodobé cíle, nutné je jeho stálé doplňování a evaluace (Soriano 2002, 2006; Vítková 2005, Steendam in Bartoňová, Pipeková, Vítková 2005). *Transition plan* by měl být veden stylem portfolia, zobrazovat studentovy návrhy a změny, jeho silné stránky a potřeby. Mladí lidé s postižením se zde pokouší popsat své silné stránky a vyjádřit své představy o vzdělání, práci, bydlení a volném čase.

Tento plán by měl být vytvořen ve spolupráci školy, rodiny a zaměstnavatele, zahrnovat všechny zúčastněné v tomto procesu a jasně stanovit jejich možnosti. Jeho součástí by měla být průběžně hodnocená analýza možností studenta a vytvoření kariérního plánu, sledování a příprava na reálné podmínky v zaměstnání a podpora při přípravě a zacvičení na pracovišti (Soriano, 2002, 2006). Individuální vzdělávací plán (IVP) a individuální plán přechodu (IPP) by neměly být dva na sobě nezávislé dokumenty, IPP může být součástí vzdělávacího plánu, je nutné jej vytvářet již dva až tři roky před ukončením základní školy.